

BEST PRACTICES VANUIT DE VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

1. Ondersteuning en didactiek op maat van een meertalige realiteit

- **Jaarlijkse taaltest Nederlands van alle generatiestudenten bij begin academiejaar:** het Academisch Centrum voor Taalonderwijs (ACTO) stelt het startniveau 'academisch Nederlands' vast, en rapporteert daar nadien gedetailleerd over aan de opleidingen én de studenten.
- **Structurele brede taalondersteuning:** studenten met een lage testscore kunnen rekenen op een gratis remediëringstraject met taalcoaching en andere ondersteuning.
- **Taalcoaching op initiatief van student (doorheen academiejaar):** studenten kunnen een beroep doen op taalcoaches, individuele taalafspraken, ondersteuning door de dienst studiebegeleiding en de bibliotheek, begeleide schrijfdagen voor papers, en een ruim aanbod op het digitale leerplatform van de VUB.
- **Workshops en tutoren academisch Nederlands:** persoonlijke begeleiding rond veelvoorkomende taal- en stijlfouten of tekststructuur.
- **Taalleerlijnen ingebed in de opleiding:** op maat van de individuele opleidingen wordt specifieke taalondersteuning aangeboden, van gastcolleges over taal en stijl tot extra groepslessen 'Stimulans Academisch Nederlands'.

2. Aandacht voor meertaligheid in onze curricula

- **WeKonekt:** we organiseren onderwijsactiviteiten op locatie in de stad, in samenwerking met (ook anderstalige) Brusselse partnerorganisaties. Studenten verwerven zo kennis in het neertalige Brussels als 'living lab'.
- **Anderstalige vakken op maat van specifieke opleidingen:** in de opleidingsprogramma's organiseren we medisch Frans, français juridique, English for communication professionals, English for Business Economics, ... telkens op maat en afgestemd op de academische en professionele noden van de opleidingen
- **Interculturele vaardigheden:** studenten worden expliciet voorbereid op taaldiverse werksectoren.
- **Meertaligheid als kernthema waarrond opleidingen opgebouwd worden:** zowel de Nederlandstalige als de Engeltalige variant van de VUB-programma's taal-en letterkunde (Bachelor en Master) zijn toegespitst op meertalige aspecten van taal, literatuur en cultuur.
- **BRUFACE:** de ingenieursopleidingen van de VUB worden samen met de ULB georganiseerd, waardoor studenten hun expertise de facto in een meertalige omgeving verwerven

3. Kennisopbouw rond meertaligheid

- **Onderzoek naar taalverwerving, meertalig onderwijs en taalcontact:** het Brussels Centre for Linguistic Studies is een van de speerpunten van het VUB-onderzoek, met een multidisciplinaire aanpak van onderzoek naar meertaligheid.

- **Taalbarometer: de** VUB monitort sinds meer dan twintig jaar de taalevolutie in Brussel en in de Rand, en publiceert daarover vierjaarlijks het toonaangevende Taalbarometer-onderzoek.
- **Opleidingsdagen rond (dubbele) immersie:** de VUB biedt Franstalige en Nederlandstalige leerkrachten en directies een professionaliseringstraject aan rond CLIL.
- **Lonnoy Chair for Multilingualism:** de VUB organiseert jaarlijks een speciale leerstoel over meertaligheid, bekleed door een internationale wetenschappelijke autoriteit.
- **Academisch engagement in structuren die draagvlak creëren voor meertaligheid én die het Nederlands bewaken:** VUB-professoren zetelen in de Brusselse raad voor Meertaligheid en het Marnixplan, maar zijn tegelijkertijd ook actief in de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren, de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek of de Nederlandse Taalunie.
- **Conferenties over meertaligheid:** de VUB organiseert regelmatig wetenschappelijke symposia over meertaligheid, zoals het Forum Taalbeleid Hoger Onderwijs in 2023 en het Wereldcongres van de Neerlandistiek in 2025.

BEST PRACTICES VANUIT EHB

1. Ondersteuning en didactiek op maat van een meertalige realiteit

- **Taalscreening voor instromende studenten:** via een screening bieden we studenten snel feedback op hun taalniveau, gedetailleerde rapportering aan studenten én opleidingen.
- **Structurele bede taalondersteuning:** studenten met taalnoden kunnen beroep doen op gratis ondersteuning op maat. De lerarenopleidingen en graduataten beschikken over eigen taalondersteuners, met behulp van de VGC. In verschillende opleidingen lopen er trajecten ism CVO's. Elke student kan terecht op het taal oefenplatform Nederlands, een digitale cusus met eigentijds oefenmateriaal voor het Nederlands, zoals kennisclips.
- **Talent for Teaching:** Ehb begeleidt leerlingen uit de derde graad secundair onderwijs die de lerarenopleiding willen volgen. Voorbereiding op de starttoets Nederlands.
- **TaalOntwikkelen Lesgeven:** we professionaliseren docenten om om te gaan met talig zeer diverse niveaus, zonder het niveau te verlagen.
- **Taalleerlijn:** elke opleiding zet in op een taal- of communicatieleerlijn, met duidelijke verwachtingen naar studenten en een herkenbare wijze van evalueren.

2. Aandacht voor meertaligheid in onze curricula

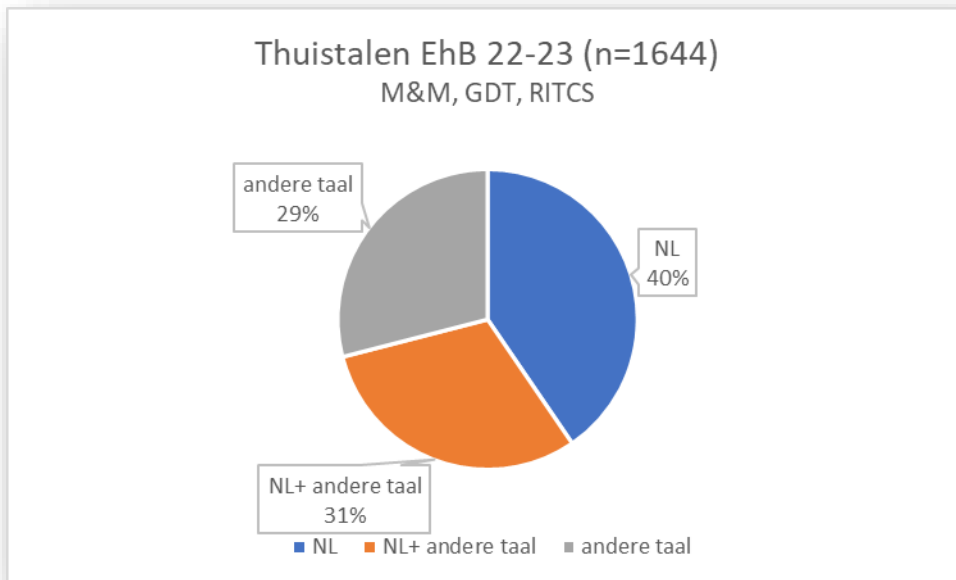
- **Tweetalige lerarenopleiding**
 - o De Educatieve bachelor Lager Onderwijs werkt intensief samen het Haute Ecole Francisco Ferrer (HEFF)
 - o Studenten worden voorbereid op een meertalige onderwijsrealiteit, met aandacht voor didactieken die meertaligheid als troef inzetten
 - o Meertalige studenten = rolmodellen voor meertalige ketjes
 - o Ook informele activiteiten zoals tweetalig koor
- **Alliantiefondsproject "Vele talen openen vele deuren" (met HOGENT en AP)**
 - o Week van de Meertaligheid (sinds 2022), met getuigenissen van meertalige studenten, lezingen rond meertaligheid in het onderwijs, vernieuwende initiatieven zoals een gastles in het Turks met simultane vertaling

- **Organisatie en Management**
 - o Vrijstelling 4de taal Spaans of Duits: indien andere taal op gelijkwaardig niveau beheerst wordt. Al toegekend voor: Lingala, Turks, Arabisch
 - o Empowerend taalbeleid: elke student heeft een sterke taal én een taal waaraan nog gewerkt moet worden. Studenten kiezen hun stage onder meer i.f.v. taal waaraan ze nog moeten werken.
- **Kleuteronderwijs**
 - o In het opleidingsonderdeel 'Vertellen in de grootstad' wordt er meertalig verteld aan kinderen, studenten kunnen in hun thuistaal vertellen.
 - o Bruzz komt hier filmen in week 19/2
- **Verpleegkunde**
 - o in het opleidingsonderdeel 'Internationale Casuïstiek 1' wordt er via simulaties getraind in omgaan met anderstalige patiënten.
 - o Interessant detail: de opleiding vraagt het poetspersoneel van de campus om de rol van patiënten te spelen, ook thuistalen van ons personeel worden dus gewaardeerd!
- **Anderstalige vakken op maat van specifieke opleidingen:** in de opleidingsprogramma's organiseren we medisch Frans, Business English,... op maat van de noden van de studenten en het werkveld.
- **WeKonekt:** we organiseren onderwijsactiviteiten op locatie in de stad, in samenwerking met (ook anderstalige) Brusselse partnerorganisaties + VUB. Studenten verwerven zo kennis in het meertalige Brussels als 'living lab'.

3. Kennisopbouw en kennisdeling

- **"Meertaligheid troef"**
 - o Onderzoekproject van Anouk Vanherf
 - o De aanwezige taaldiversiteit in de grootstedelijke onderwijscontext optimaal benutten en inzetten in het leerproces van meertalige kinderen.
- **Podcast**
 - o We professionaliseren onze docenten, op een tijdstip dat hen uitkomt
 - o Meertaligheid inzetten in het onderwijs (ism HOGENT)
- **Studiedagen**
 - o We organiseren regelmatig studiedagen rond meertaligheid in het onderwijs.
 - o 2023: Meertaligheid in 2023, een 'fait divers'?! Omgaan met de talige realiteit in het hoger onderwijs (Forum Taalbeleid)
 - o 2019: Meertaligheid in het onderwijs: une histoire commune (EhB/HEFF/HOGENT)

Thuistalen

Sense of belonging

Onderzoek gevoerd naar anders- en meertalige studenten (Lens et al., 2016) stelt dat studenten met een andere thuistaal:

- over minder academisch **zelfvertrouwen** beschikken.
- zich minder sterk **verbonden** voelen met de onderwijsinstelling (*sense of belonging*).
- Minder goed **sociaal geïntegreerd** zijn.

Elk van deze factoren heeft een significant negatieve invloed op studiesucces (Lens et al., 2016, Schneider & Preckel, 2017).

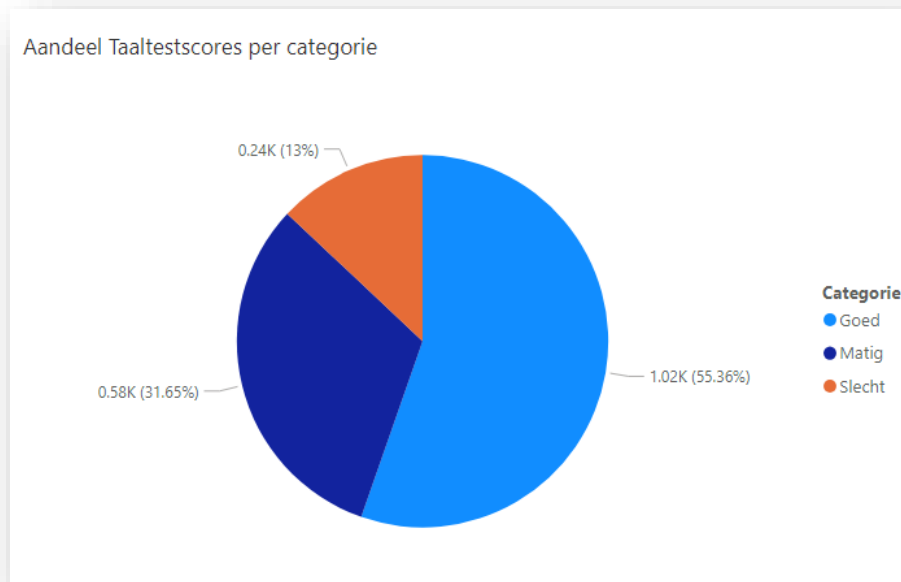
Positief is dat instellingen kunnen inzetten op een verhoogd welzijn van anders- en meertalige studenten, waardoor hun kansen op studiesucces stijgen (Lens et al., 2016, p. 210-216).

Hoge verwachtingen van lesgevend

Leerkrachten met monolinguale overtuigingen (= "alleen Nederlands op school") hebben minder vertrouwen in leerlingen, en daarmee samenhangend: lagere verwachtingen (Pulinx et al., 2014).

Een inclusief meertalenbeleid kan hierop inspelen en werken aan een meertalige basishouding van docenten, met hoge verwachtingen naar alle leerders.

Taalscreening

INCLUSIEF MEERTALENBELEID

- We zetten in op een **hoog niveau in de onderwijstaal én op waardering** en valorisering van thuistalen. (en-en-verhaal)
- Nu een meerderheid van de studenten thuis geen of niet alleen Nederlands spreekt, is het maar logisch om daarnaast te onderzoeken hoe we **thuistalen krachtig kunnen inzetten**, in plaats van ze weg te zetten als een bedreiging.
- Nog niet zo lang geleden negeerden scholen meertaligheid gewoon, met de beste bedoelingen overigens. Meertaligheid zou een goed niveau van het Nederlands in de weg staan, en elke kans om Nederlands te spreken moest gegrepen worden. Maar **onderzoek** wijst steeds weer uit dat niet de hoeveelheid taal bepalend is, wel de **kwaliteit van de input en interactie**.
- Ook **eentalige leiders** hebben baat bij een leeromgeving met aandacht voor verschillende talige en culturele perspectieven. We bereiden iedereen voor op een **meertalige en diverse maatschappij**.

MEER INFO

- VUB: Wim Vandenbussche, opdrachthouder meertaligheid VUB (+32 499 20 17 69)
- EhB: Sarah Van Bulck, adviseur taalbeleid (+ 32 483 58 24 70)